

ТРИЗУБІК REVUE HEBDOMADAIRE **TRIDENT**
UKRAINIENNE

Число 13 (321) рік вид. VIII. 2 березня 1932 р. Ціна фр. 27. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 27 березня 1932 р.

Криваві події на Дністрі завдають болю не лише українцям. На ці страшні звістки не може зостатися байдужою жадна людина, в якій є хоч трохи серця, в якій не зовсім ще вигасло почуття совісти. Страшне оповідання самовидця, що його подано було в минулому числі «Тризуба», тим страшніше, що воно все складене з фактів: на тих кількох сторінках в кожному рядку з друкарської фарби проступають сльози і кров людська.

Не дивно, що ті жахливі події, які перетворилися в явище постійне, зачепили й чужинців. Вони глибоко схвилювали румунську громадську думку, гаряче зреагувала на ті звірства румунська преса, озвалися на них швейцарські, французькі та інші чужоземні газети. Паризький «Le Journal» виправив на дослід в береги дністрові одного з кращих французьких журналістів—Жео Лондона.

Коли взагалі чого варті ті здобутки цивілізації, якими пишається сучасність, коли не на піску збудовано ті форми, в які вилилися сучасний уклад життя й міжнародні відносини, коли мають ще яку силу над людьми принципи моралі і коли вони до чогось обов'язують, — культурний світ не сміє пройти мовчки проз ті крики про поміч — «проби! рятуйте!», які жахом і болем переймають кожне серце, проз ту кров людську, яка л'ється що-ночі на Дністрі.

Минулої неділі українські представники порушили на міжнародній трибуні цю справу: в Женеві — на зборах Дорадчого Комітету Офісу для біженецьких справ.

Ще раз привертаємо увагу культурного світу до цих страшних подій, до цих кривавих гекатомб на кордонах України.

Свого часу держави гостро боролися з рабством. Доля болгарів

та вірменів в давній Туреччині, звірства башибузуків викликали могутню хвилю обурення й протесту на всьому світі.

А українська кров?

Чи виконують сьогодні ті, в чиїх руках знаходиться влада в європейських країнах, цей елементарний обов'язок кожної цивілізованої держави?

Чи знайдеться хоч один з тих, хто ввічливо розмовляє про мир всього світу з ворогами всякого ладу і порядку в Женеві, щоб виступити в оборону жертв кривавого терору?

Ми не маємо сьогодні змоги піддержати наш протест силою. Не можна покладати особливих надій і на те, що за нас заступляться інші.

Але громадська opinia світу? Невже-ж і вона мовчатиме? Невже над кривавими подіями на Дністрі перейде до чергових справ Міжнародній Червоний Хрест?

Ми вважаємо, що Червоний Хрест має вислати на Дністро спеціальну комісію та взяти під свою опіку тих, кому пощастило втікти, упорядкувавши для них матеріальну допомогу і правний захист.

60-ліття Богдана Лепкого.

Цього року минає 60 літ з дня народження славного нашого письменника, вельми заслуженого перед українським народом Богдана Лепкого. Визначна дата в житті поета припадає саме на той рік, коли український нарід ушановує світлу пам'ять Івана Мазепи з нагоди 300-ліття з дня його народин. Збіг, який має своє внутрішнє значіння, бо-ж саме високо талановиті, глибоко перейняті любов'ю до отчизни, твори Б. Лепкого дуже багато зробили для поширення в нашому громадянстві розуміння національно - державних заслуг великого гетьмана і поширення його культу.

Нижче ми друкуємо заклик Комітету для вшановання Богдана Лепкого. Од усього серця прилучаємося до цієї щасливої ініціативи і закликаємо наших читальників і прихильників підтримати її, і тим виявити свою пошану славному письменникові, заслуженому громадянину-патріотіві.

В перших лавах борців за наше визволення підчас світової війни стояв Богдан Лепкий. Своім творчим словом оживляв він табори Союзу Визволення України. Він запалив світлимими споминами про нашу боєву козацьку традицію вогонь національного почуття в душах тисячів наших полонених.

Був він з нами в дні перемоги після проголошення Української Народньої Республіки, з нами він залишився і в тяжкі дні еміграції.

Він не поклонився перед окупантом України, катом вільного слова й вільної думки — Москвою, він боровся й бореться проти неї своїм натхненним словом, він високо підніс прапор Мазепи й кличе нас до збройного чину.

В році 1932 минає 60 літ життя Богдана Лепкого. Хочемо цю річницю великого нашого громадянина й письменника в міру сил наших вшанувати.

Славне вояцтво й громадяне! Хоч як тяжкі часи переживаємо, але стане нас на те, щоб скромним грошевим дарунком уможливити нашому поетові подорож до Швеції для закінчення його мистецьких замірів.

Для вшанування Богдана Лепкого склався Комітет з нижчепідписаних осіб, протекторат над яким обняв Пан Головний Отаман Війська Української Народньої Республіки Андрій Лівіцький.

Комітет звертається із закликом до всього нашого громадянства слати датки на повищу ціль на адресу скарбника Комітету генерала В. Змієнка, Варшава, вул. Круча 21, пом. 37. (W. P. Zmijenko, Krucza 21, m. 37. Warszawa. Pologne).

ген. В. Сальський, проф. Р. Смаль - Стоцький,
голова заст. голови
ген. П. Шандрук, секретар

ген. В. Змієнко,
скарбник

Члени : ген. О. Удовиченко, ген. М. Безручко, ген. В. Куш, ген. В. Сікевич, ген. О. Загородський, підп. Г. Порохівський, підп. В. Прохода, підп. В. Филонович.

Т. Масарик та українська еміграція в Румунії.

В неділю 6-го березня чехо-словацька колонія в Букарешті святкувала 82-гу річницю з дня народження п. президента Чехо-Словацької республіки Томаша Масарика.

Свято відбулося в салі «Трансильванія». На святі були присутніми члени чехо-словацького посольства на чолі з п. послом Кунцжізерським, представники численних чехо-словацьких організацій та культурних установ, члени чехо-словацької колонії, а також президія Громадсько-Допомогового Комітету української еміграції в Румунії в складі: заступника голови Комітету п. д-ра Василя Трепке, секретаря Дмитра Геродота і члена Комітету п. полковника Г. Пороховського.

Сцену було гарно прибрано трикольорами Чехо-Словацької республіки. Посередині сцени був уставлений портрет президента республіки Т. Масарика.

Програма свята складалася з привітань на адресу президента Масарика, надісланих од імени різних чехо-словацьких організацій в Румунії, а тако-ж з патріотичних декламацій та сокольських вправ, виконаних дітьми.

В імені українців виголосив привітання заступник голови Громадсько-Допомогового Комітету української еміграції в Румунії п. д-р Василь Трепке, який звернувся по присутніх на святі з таким словом:

«Ваша Ексцеленціє! Пане Голово! Пані і Панове!

В імені української колонії в Букарешті, маю честь висловити тут наше подоровлення панові Томашеві Масарикові — президентові Чехо-Словацької республіки, з нагоди 82-ї річниці з дня його народження.

Ми — українці — вважаємо Т. Масарика одним з найвидатніших і найповажніших персонажів нашої епохи, в особі якого щасливо згармонізовані: визначний філософ, талановитий вчений і великий політичний діяч та провідник молодой Чехо-Словацької держави — братньою нам, українцям.

Ці наші признання і повага до особи пана президента Т. Масарика не є явищем новітнього часу. Почуття ці сягають ще до

тих часів, коли п. президент Масарик був лише університетським професором в Празі, де слухала його курси значніша кількість українського студентства.

Так, один з його слухачів п. Іван Брик, в своїй статті до збірника, уложеного з нагоди вшанування 60-ої річниці з дня народження Т. Масарика, згадуючи свої студентські часи в Празі, між иншим, пише: «Для нас, українських студентів, радіснішими часами були виклади п. професора Т. Масарика. Ми йшли на ті виклади з таким биттям серця і блискучими очима, як магометане до Мекки».

Наш великий письменник і поет Іван Франко присвятив Т. Масарикові, з яким часто сходився, свій переклад на українську мову поем Гавлічка.

Та найбільшим твором президента Т. Масарика вважаємо ми те, що численна наша молодь сучасного нам покоління дістала спомогу одержати освіту всіх степенів, до вищої включно, в країні, провід якої полягає в його руках, і то як чеською, так і українською мовами.

Надаючи надзвичайну вагу справі виховання та освіти в розвиткові кожного народу, президент Т. Масарик мав і має величезний вплив, може назовні мало помітний, але тим цінніший, на справу культурної допомоги українській емігрантській молоді, — отже й цілому українському народові.

Пан президент Масарик, сам будучи політичним емігрантом в 1912-1918 роках, формував на Україні відомі чехо-словацькі легіони, і може через це, він більше ніж хто-небудь инший, зумів зрозуміти потреби і душу української еміграції наших часів.

Під його проводом Чехо-Словацька республіка гостинно прийняла широкі кола української еміграції, давши їй в той-же час спомогу витворити ті легіони інтелігентних сил, які, ми того певні, скоро будуть покликані відіграти в політичному українському життю не менш поважну і значну ролю, ніж та, яку в свій час виконали для Чехо-Словацької республіки вищезгадані військові легіони Масарика.

Цієї культурної і моральної допомоги, цього великого діла президента Масарика ніколи не забуде український народ. На сторінках його історії ім'я президента Т. Масарика лишиться навки вписаним золотими літерами.

Будучи певним, що наші почуття в цей день ідуть в унісон з почуттями чехо-словацького народу, я, закінчуючи своє слово, проголошую з глибини серця: Слава панові президентові Т. Масарикові, слава чехословацькому народові та його державі».

Промова д-ра В. Трепке зробила на присутніх глибоке вражіння й вони відгукнулися на неї довгими та голосними оплесками, а посол Чехо-Словацької республіки в Букарешті Кунц-Жізерський, дякуючи організаторам і присутнім на святі, подякував тако-ж і українській колонії за висловлені нею почуття.

Після свята фотографом найбільшої газети в Румунії «Універсул» було зроблено світліну з організаторів та визначніших учасників свята. В цю групу було запрошено тако-ж і заступника голови Українського Комітету п. д-ра В. Трепке.

На другий день ця світлина, разом зі справозданням про свято з'явилася в газеті «Універсул», яка уділила досить поважне місце виступові представника української колонії на згаданому святі.

В инших столичних газетах, які подавали про свято, тако-ж згадувалося про виступ на ньому представника української колонії.

Цим своїм виступом українська політична еміграція в Румунії хотіла

Організатори та визначніші учасники свята

(Між ними другий зліва 0-р Трепке).

заманіфестувати не лише свою глибоку пошану до п. президента Чехо-Словацької республіки Т. Масарика, але й не менш глибоку вдячність гостинному чехо-словацькому народові.

Цізерна приязні, кинути ним щедрою рукою в маси української інтелігенції, дадуть свої найбільші сходи тоді, коли Українська держава займе належне їй місце серед інших вільних держав світу.

Цього ми очікуємо і, певні в цьому, дочекаємося.

Дмитро Геродот.

З міжнародного життя.

Німецькі вибори в Германії не виходять з кола світової політичної уваги. І то не тому, що перше голосування, яке відбулося 13 поточного березня, скінчилося без позитивних наслідків, не давши ні одному кандидатуві потрібної абсолютної більшості, бо цього як раз і сподівалися, знаючи взаємовідносини політичних сил у Германії. Увага до тих виборів не ослабла, а скоріше посилилася з той причини, що вибори дали дуже багато об'єктивного матеріалу для аналізу внутрішнього становища Германської республіки та що той аналіз не відкриває перед Європою скільки-будь веселих перспектив що-до майбутнього.

Минулого разу на цьому місці дано було характеристику усіх п'яťох кандидатів у Германські президенти, змірковано було й значіння тих кандидатур для внутрішньої та зовнішньої політики Германії. Повторювати того нам нема чого, бо жадних змін що-до цього не сталося. Головні.

ми кандидатами було двоє людей: маршал Гінденбург та Адольф Гітлер. Вони zostалися кандидатами і на другий тур, що відбудеться 10 квітня. Зостається, мабуть і третій, а саме Тельман, виставлений комуністичною партією. Правда, у пресі промайнула звістка, що Москва дала своїм германським товаришам наказ, щоб вони, виставивши Тельмана, одночасно з тим голосували не за нього, а за Гітлера. За Тельмана, мовляв, нехай голосують ті соціал-демократи, які з класового почуття не захочуть подати свого голоса за маршала Вільгельма II. Маневр чисто московського стибу і тому дуже правдоподібний, але він не відбивається на кількості кандидатур. Четвертий кандидат Дюстерберг, виставлений організацією «Сталевого Шолому», як видно, кандидувати більше не буде. Його голоси вже на сьогодні, як то й було на цьому місці передбачено, стали елементами торгу. Торг той на початках звернено було в бік Гінденбурга, — хотіли дістати для своїх вождів трохи важливих міністерських портфелів. З цього нічого не вийшло, а тому торгуються тепер уже з Гітлером, і мабуть таки сторгуються на якихось обіцянках більш-менш реального характеру.

Чи буде кандидувати п'ятий, так званий «тюремний» кандидат Вінтер, не знати, але його впрост ніхто в обрахунок не бере. Натомість до того обрахунку може ввирватися більша чи менша несподіванка з другого боку. Не дурно в пресі по-за германської вирунули відомості, неначебто «Сталевого Шолому» для другого тура готує чисто театральний ефект, плануючи припинити свій торг з голосами, усунути Дюстерберга і на його місце виставити кандидатуру когось з представників династії Гогенцолернів, кронпринца чи одного з його братів, ретельних прихильників «Сталевого Шолсму», що багато зробили для його престижу в очах ширших мас. Наслідки, мовляв, були б такі: Гінденбург, як щирий монархист, не схоче конкурувати з Гогенцолерном і одкаliche свою кандидатуру; Гітлер перед представником династії так само зблідне і втратить де-що з свого престижу, коли взагалі не схилиться перед ним. Таким чином, новий кандидат другого тура мав би легко перемогти можливих своїх противників — буржуазного, соціалістичного і комуністичного кандидатів, коли не абсолютною, то в кожному разі відносно більшістю, достатньою для вибору в другому голосованню. Ефект — влучно задуманий, але, як здається, дуже мало ймовірний. Правда, 80 літ тому назад один з Бонапартів пішов таким шляхом і перетворився з президента в імператора. Але, як видно, принаймні на сьогодні, ніхто з Гогенцолернів не має волі наподоблювати Наполеона III. Чому — хто знає? Може тому, що не такі тепер часи, а може й тому, що спечені Гогенцолерни з іншого тіста, ніж Бонапарті і не мають відповідного політичного темпераменту.

А в тім, свідцтво першого туру президентських виборів немов-би не говорить за дуже визначну стабільність республіканського режиму в Германії. Розподіл голосів між кандидатами був такий:

Гінденбург	— 18.861.736
Гітлер	— 11.338.571
Тельман	— 4.982.079
Дюстерберг	— 2.287.676
Вінтер	— 111.470
Ріжні	— 8.645
<hr/>	
Разом	— 37.860.177

На перший погляд здається, що наведені цифри сприятливі для республіканської концентрації та для її кандидата на виборах. Однак, коли ближче придивитися до них, то виявиться, що для сучасного режиму вони справді дуже сприятливі, бо Гінденбург у першому ж турі майже досяг абсолютної більшості і тим запевнив собі начеб-то успіх на другому голосованню. Але для концентрації республіканських сил справа обертається інакше.

Встає, по-перше, питання, чи всі ті, що подали голос за маршала, тим самим подали голос і за республіку? На це можна одповісти лише

негативно. Республіканська концентрація для германських виборів склалася з двох сильних політичних груп: 1. з соціал-демократії і 2. з католицького центру. З них соціалісти — безперечно переконані республіканці, але того не можна так уже твердо сказати про католиків: їх республіканізм має, так мовити, кон'юнктурний характер, тоб-то диктується не переконанням партії, а політичними обставинами. Сьогодні вони — республіканці, а завтра, по потребі, можуть ними і не бути.

Крім того, обидві коаліційні групи, при найбільшій дисципліні своїй, самі не досягли б тої цифри голосів, які подані за Гінденбурга. Яксихось три, а то й чотири мільйони голосів прийшло ззовні від них, з ширших народніх мас, які голосували не за республіку, а за маршала Гінденбурга, за його минулу заслугу перед Германією в час великої війни; отак само як колись у Франції широкі маси голосували не за президента Луї Бонапарта, а за «небожа великого імператора». Тільки на цей раз Гінденбург був, так мовити, сам собі отим небожем.

Але більше за те, сам марш. Гінденбург — досить крихка опора для республіки. По-перше, який з нього республіканець? Чесна політично і з усіх поглядів людина — це правда, бо довів він це на протязі семи літ своєї президентури. Але коли доля поставить його перед реальною альтернативою: республіка чи монархія, куди поведе його як раз ота риса чесної людини, — сказати тяжко. Є й друга, гірша причина, чисто фізична, тої крихкості. Дай Боже маршалові довгого віку, але коли людина значно перейшла за вісімдесят, вряд чи можна з нею зв'язувати перспективи скільки-будь далекої майбутності. А заступника Гінденбургові республіканська концентрація не має і стоїть на ньому одному. Цей момент уже взято гітлеровцями під увагу і вони час од часу пускають до преси чутки про хворобу маршала, аби тим дезорганізувати своїй противників.

Так само неодноманітні і антиреспубліканська опозиція, хоч і має вона за собою абсолютну більшість у країні. На чолі її Гітлер, поруч нього — Дюстерберг, між ногами їх плується отой Вінтер; всіх їх слід наче-то вважати людьми, що можуть між собою порозумітися і разом з тим вони мають трохи менше за 14 мільйонів за собою. Вигра на виборах припала лише на долю одного з них — Гітлера, бо, порівнюючи з загальними парламентськими виборами у вересні року 1930, він майже подвоїв контингент своїх прихильників. Виходить, що наростання правого диктаторського руху в Германії не припалося, як того сподівався її уряд та деякі сторонні спостерігачі, а навпаки — буває повною силою. Грізні наслідки цього факту, може ще й не виявляться на другому турі президентських виборів, але їх треба чекати вже 24 квітня, на коли призначено вибори до пруського ландтагу, останньої твердині сучасного республіканізму в Германії. Раз сила гагенкрейперовського руху йтиме й далі тим самим темпом, а не має жадної причини думати про його зменшення, то на пруських виборах урядова коаліція втратить свою дотеперішню більшість і майже в цілій Германії настане урядове безладдя, дезорганізація, бо того-ж самого 24 квітня відбудуться вибори й до ландтагів Баварії, Вюртембергу то-що і, явна річ, з тими самими наслідками.

Гітлеровці вже взяли цей факт до обрахунку, зробивши заяву, що їх мало цікавлять зараз наслідки другого туру президентських виборів, що всю свою увагу звертають вони на пруські, баварські та інші вибори до ландтагів. І мають гагенкрейцери в тому рацію. Президентські вибори дали все, що вони могли дати, а те, що вони дали — не випадає на користь республіканської концентрації. Цифри голосів точно виявили, що за республіку в Германії стоїть меншість її населення, а більшість складається з її противників. При таких умовах можна вибрати президента, але не можна консолідувати республіканську структуру держави, бо в наші часи не можна урядувати проти волі більшості населення; добра від того не буває. Що-правда, головний противник республіканського режиму в Германії Адольф Гітлер так само не має за собою більшості, але він одверто змагається до диктатури, тоб-то до режиму, який більшості й не потрібне. Формально, на жаль, він може вважатися виправданим у своїй боротьбі,

бо-ж його республіканські противники фактично так само давно вже урядують методами не стільки парламентарними, скільки диктатурними. Іх диктатура, що-правда, не одноособова, а триумвірат, бо складається з Гінденбурга, Брюнінга й Гренера; диктатура ж гагенкрейцерів має бути одноособовою, а саме — Гітлеровою. Але різниця та не принципова, найменш — на зовень, і це дає великі шанси антиреспубліканцям.

Ближче майбутнє Германії залежить од палідків боротьби отих двох диктатур. Що буде кращим для Германії, — не знати. Де-хто з німців говорить навіть, що найліпшим виходом з того була б перемога третьої сили, а саме — реставрація монархії. Так воно буде, чи інакше, — не відомо. Але з певністю можна вказати, що найближче майбутнє Германії темне й загрозове — для неї і для цілої Європи. В середині її встає примара громадянської війни назовні накреслюються контури дипломатичних фінансових, а може і збройних конфліктів. Тому-то так уважно придивляється зараз цілий світ до подій внутрішньої германської політики.

Observer.

З преси.

«Розбудова Нації» ч. 1-2 наводить за «Новим Часом» таке:

«В селі Дітківцях, повіт Тернопіль, є звичай на свята Різдва Христового в салі «Просвіти» вбрати тризуб в барвінковий вінок. Так зробили і цього року. Передше нічого нічого за те не казав. А цього року не подобалося це місцевому постерунковому, який стягнув тризуб і робить тепер у цій справі «доходжене».

Далі з галицьких газет подано інші аналогічні факти такого-ж порядку. А над всім тим дано заголовок:

«Тризубові» до альбому».

Зле роблять польські поліцаї, борючися з тризубом. Зле й по-дурному: боротьба та мети не досягне. Можна здерти тризуб з стіни, зіврати його з шапки, але не можна вирвати його з серця народу.

Але при чому тут «Тризуб»? Один Алах відає.

Як видко, лихі вчинки польських поліцаїв не самі по собі викликають обурення редакторів «Розбудови Нації», але саме вони здаються їм зручною нагодою, щоб засоромити отой «Тризуб», який видається в Парижі і нічого не робить, щоб припинити подвиги постерункових в Тернополі. До вихваток органа новітніх «націоналістів» ми звикли і можна було б і цього разу не зважати на це нове невдале намагання якимсь побитом кинути пляму на своїх політичних супротивників. Але тут річ про наш державний герб.

Треба все-ж припустити, що «Розбудова Нації» справді таки вболіває за долю нещасливу того тризуба, до якого з пошаною ставиться кожний українець.

Припущення таке цілком нормальне. Бо-ж «Розбудову Нації», як ніяк, видають українці, яким — хотілося б думати — ніщо українське не чуже.

Як ставляться панове з «Розбудови Нації» в дійсності до тризуба,

— видно з того ж самого числа їхнього журналу. «Провід націоналістів» оголосив був конкурс на проект «відзнаки-гербу ОУН». Конкурс той щасливо закінчився і...

«прийнятий герб ОУН буде уживаний, як відзнака для членів ОУН, на прапорі, печатках, фірмових бланкетах, на окладах офіційного органу ОУН то-що, отже всюди там, де йде про офіційний виступ ОУН на зовні».

І вже це число «Розбудови Нації» оздоблено окладинкою з новим «гербом» і кольоровою його репродукцією, досконало виконаними. Складено їх з графічного боку дуже вдало. Тай не диво: автор відомий артист-маляр проф. Р. Лісовський.

Але коли перейти до самої ідеї відзнаки та її суті, то инша річ. В основу «герба» взято тризуб, але його середину змінено на меч. Коли панам «націоналістам» скортіло мати свій «герб» для «фірмових бланкетів», їх панська воля вибрати собі до смаку емблему. Не можна нічого зауважити і проти меча: прекрасна емблема і до того традиційно українська, вельми поширена власне в нашій геральдиці козацької доби. Але неприпустима річ — змінити освячений старовиною родовий знак Володимира Святого, що зберіг нам традицію великої держави князівської доби, що його прийнято як державний герб України, що його освячено в боях, що за нього вмірали ті козаки, що носили його на мундирах української армії. Державний герб — святиня всієї нації. І те, що зробила з нього «Розбудова Нації», то є зневага, профанація. Це поведження до глибоки душі мусить обурити кожного патріота. Вигадуйте собі, панове, які хочете «герби», але не смієте зачіпати клейнодів національних, які належать всьому народові нашому. Звісно, панам «націоналістам» дивуватися нема чого. В своїх претензіях вони не знають меж. А в тому, як вони поведуться з річчю, недоторкальною для всіх націоналістів без лапок, святою для всієї нації, проступає сама суть цього руху.

Не можна тільки не висловити здивування, як міг нерозважно, — щоб не сказати більше, — поведження з державним гербом допуститися такий тонкий, освічений, з широкою європейською культурою і доброю українською школою та традицією майстер, учень Г. Нарбута?

З широкого світу.

— Нанкінський хінський уряд оголосив зрадниками всіх організаторів Манджурської держави.

— Московська радіо-станція передала промову одного з членів Комінтерна із закликом до німецьких комуністів скинути уряд Брюнінга-Северинга.

— Новий самостійницький Ірландський уряд випустив на волю всіх політичних в'язнів.

— Німецький уряд збільшив гарантію кредитів большевикам на 120 мільйонів марок.

— Французька соціал-демократична партія виключила зі свого складу Поля Бонкура, заступника Бріана в Лізі Націй.

— Японці влаштували станцію бездротового телеграфу на вулкані Фужі-Яма.

— У Парижі застрілився шведський мільярдер, сирниковий король — Івар Крегер.

— Манжурський уряд нотифікував заснування незалежної Манджурської держави урядам усіх держав.

— Чехословацький уряд викликав до Праги губернатора Підкарпаття на пораду в справі допомоги голодаючому населенню Підкарпаття.

Урочисте прилюдне засідання, присвячене пам'яті

ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ

з нагоди 300-ліття з дня його народження улаштовує в суботу 26 березня о год. 8 увечері Рада Української Бібліотеки імени С. Петлюри в Парижі.

41, rue de la Tour d'Auvergne. Paris 9.

Пані *Ганна Голіциньська* та пані *Людмила Овен*, в глибокій смутку сповіщають про передчасну смерть свого любого сина її брата, доцента Української Господарської Академії в Подєбрадах в Чехословаччині, інженера

ЄВГЕНА ГОЛІЦИНСЬКОГО,

який по недовгій хворобі упокоївся в Празі 17 березня с. р.
Похорон відбувся в Подєбрадах 19 березня.

Спілка Українських Інженерів у Франції з великим сумом сповіщає про смерть доцента Української Господарської Академії в Подєбрадах, інженера

ЄВГЕНА ГОЛІЦИНСЬКОГО,

який, після короткої хвороби передчасно закінчив своє життя
17 березня с. р. в Празі.

Хроніка.

3 життя укр. еміграції. У Франції.

— Протест української еміграції. Головна Еміграційна Рада іменем організації української еміграції, які вона об'єднує, вдалася до п. Гендерсона з листом, який містить нижче і отримання якого секретаріат конференції вже підтвердив.

До Його Екселенції Пана Артура Гендерсона, Голови Інтернаціональної Конференції Обмеження й Зменшення Оброєнь.

Пане Голово!

В імені Головної Еміграційної Ради українських еміграційних організацій, до якої належить найбільш важливі українські організації у Франції, Польщі, Чехословаччині, Болгарії та інших країнах, я маю за шану заявити Вашій Ексцеленції однодушний протест українських емігрантів проти участі в Конференції Розбробнення делегації ССРСР.

Ця делегація узурпувала представництво України, Кавказу та інших країн, які совіський російський уряд купував зброєю.

У той мент, як голова совітської делегації подає в Женеві свій добродійний проєкт повного розбробнення, Україна стогне під військовим совітським ярмом. Її тюрми наповнено патріотами, сотки тисяч наших селян, робітників та інтелігенції вислано на північ і тримаються вони в таких умовах, що лише одна смерть може їх звільнити від непереносних мук. Нарешті тисячі наших патріотів розстріляно на Вкраїні без жадного суду.

Цілком приєднуючися до листа з дня 12 лютого, що був поданий Вашій Ексцеленції представником уряду УНР, який знаходиться на вигнанні, ми вимагаємо, щоб червоне московське військо вийшло з нашого краю і щоб інші держави не давали ССРСР помочі, яка йому дозволяє продовжувати реалізувати його військовий план, себ-то п'ятилітній план, і організувати армію, яка тримає в рабстві Україну, і яка є загрозою для цілого світу.

Прийміть, Пане Голово, за певнення моєї високої пошани

І. Косенко,

Генеральний Секретар Головної Еміграційної Ради українських емігрантських організацій.

— Вшанування пам'яті гетьмана І. Мазепи в Парижі. З нагоди 300-ліття народження гетьмана І. Мазепи в суботу 19-го березня Військове Т-во впорядило урочисте зібрання, присвячене пам'яті великого гетьмана, яке збрало численну аудиторію, а 20-го в Українській Православній Церкві одправлено було за спокій душі Івана Мазепи і всіх мазепинців заупокійну службу Божу, а по ній панахиду. Докладніше в наступному числі.

— З життя Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. Т-во б. Вояків Армії УНР у Франції, розвиваючи що-далі свою діяльність, росте і кількісно. За останні місяці воно збільшилося кількома десятками членів. Збільшення членів викликало необхідність призначення кількох нових уповноважених та зв'язкових Т-ва, а саме в департ.

Сени і Марни, в Пюї-де-Шерюї та Греноблі (деп. Ізер), в Реґоні (деп. Мерт і Мозель), в Омеґурі (той же департ.) то-що.

Криза, що за останні місяці зросла, примусила Управу Т-ва звернути увагу на боротьбу з безробіттям, але як всі ті заходи Управи перед адміністрацією роботодавців, так і матеріальна допомога, що вона її несе своїм безробітнім членам, не можуть самі залагодити наслідків кризи. Тому Управа подвоїла свої зусилля що-до організації хутора, який може стати у великій пригоді Т-ву підчас цієї бідноти. Управою Т-ва поробила поновні заходи перед одповідними чинниками при Лізі Націй що-до асигнувань на будівлю дому на хуторі та що-до організації експлоатації ґрунту Т-ва. Ще не відомі наслідки прохання Управи, але треба сподіватися, що в якійсь мірі це прохання буде задоволено. Одначе, не вважаючи на те, що ніякого позитивного рішення в цій справі ще немає, Управа Т-ва приступила вже до підготовчої роботи по обробці землі, бо сезон цих робіт уже надійшов.

Нова організація, що повстала при Т-ві — його хор, — помалу працюючи під орудою п. М. Ковальського, що-далі, то розвивається, і треба бажати йому тільки удосконалення і дальшої роботи на цьому полі. Цього місяця березня він виступив уже двічі, 4-го на «Вечері української пісні», що влаштував «Cercle d'Etudes Ukrainiennes», та 19-го на врочистах зборах, присвячених пам'яті гетьмана І. Мазепи, влаштованих Т-вом. Крім того хор співає підчас служб Божих в церкві вже од довшого часу.

В цьому році в травні місяці мине п'ять років з часу засновання Т-ва, отже Управа вже заздалегідь готується до відсвяткування п'ятилітнього ювілею Т-ва.

— У к р а ї н с ь к е ж и т т я в П а р и ж і. 12 березня в суботу одбулися сходини Паризької Громади, на яких п. Косенко прочитав доклад про «Події на Далекому Сході». Подавши головніші дані про походження україн-

ської еміґрації на Далекому Сході, про місця її розселення, статистичні дані про кількість її, історію національного усвідомлення, хід організації і положення на сьогоднішній день, докладний приїшов до таких висновків:

Українська еміґрація на Далекому Сході мусить стояти на чолі самостійницького руху, що має завданням створення на Амурі окремої держави;

український рух на Далекому Сході для повалення московського регресивного імперіялізму, що всюди поборює національно-державні стремління українського народу, мусить шукати тривкого оборончого союзу в історичних ворогів московського імперіялізму на Тихому Океані.

Українська еміґрація в Європі і особливо в Америці мусіла б підіпрати ці стремління української еміґрації на Далекому Сході і розумно утримуватися від трактування сучасних подій на Дал. Сході з погляду не українського, а тих країн, де вона живе.

— У к р а ї н с ь к а к о л о н і я в м. Г р е н о б л і. Робітнича криза захопила і українську колонію в м. Греноблі. Багато членів колонії знаходяться в тяжкому матеріальному стані. Здавалося би що ці матеріальні труднощі мусіли б одбитися на громадському життю колонії — зруйнувати ту національну роботу, яку провадить місцева Громада, в якій об'єднана колонія. Але видно, що національна свідомість наших українців в Греноблі сильніша за зовнішні обставини нашого життя. Про це свідчить, як українська колонія в Греноблі пам'ятає та шанує всі наші національні свята. Національне свято «22-го січня» під проводом Ради Громади було відсвятковано дуже урочисто та при участі всіх українських мешканців м. Гренобля та його околиць.

На святі оголосили реферати п. п. Рогатюк та Вонарха. Змістовні та широко освітлюючі історичний момент національного свята «22-го січня», рефера-

ти викликали велике зацікавлення та задоволення присутніх. Хор Громади виконав національний гімн та декілька пісень, що своїм змістом підкресливали урочистість менту.

Зараз українська колонія Іренобля готується до влаштування свята Шевченка. Намічено широкий програм свята — декламації, доклади та співи.

У Польщі

— З життя Українського Наукового Інституту. Публічні виступи. 13 березня б. р. проф. В. Біднов прочитав доклад на тему «Дмитро Багалій, як історик». Докладчик, подавши коротко біографію покійного вченого, зупинився над його науковими працями.

Праці по історії Слобожанської і Степової України, по історії Харькова, Харьківського університету — виразно закреслиють коло зацікавлень вченого. Ці зацікавлення були скеровані в першу чергу на історію України. І можна ствердити, роблячи підсумки довголітньої діяльності, що академик Багалій вніс до історії України дуже багатий і науково цінний вклад.

Того ж дня інж. Є. Гловінський виголосив доклад на тему «Єдиний фінансовий план ССРСР». Докладчик указав, що з запровадженням єдиного фінансового оперативного, плану почався новий етап у фінансовому плануванні ССРСР. Подавши структуру єдиного фінансового плану і його характерні особливості, вказавши на методологічні дефекти плану, докладчик підкреслив, що цей етап характеризується збільшенням господарчого централізму в ССРСР.

11 березня відбулося чергове засідання Економічного Семінару при Українському Науковому Інституті. На цьому засіданні п. Т. Малевич зачитав реферат «Аграрний устрій і аграрна політика СРСР». Референт, подавши коротко історію аграрної політики в ССРСР з часу революції 1917 р., більш широко зупинився

над сучасним її періодом, що характеризується збільшенням ролі успішних господарств — совгоспів і колгоспів. Навішні деякі моменти з організації праці в совгоспах і колгоспах, докладчик прийшов до висновку, що ці форми мають в собі великі організаційні дефекти, що негативно відбивається на продуктивності сільського господарства.

Після докладу відбулися дискусії, в яких брали участь п. п. О. Питель, Є. Гловінський, В. Шевченко та інші.

— Свято незалежності у Варшаві. 27 лютого с. р. відбулася у Варшаві академія, присвячена 14-й річниці проголошення IV універсалу, організована Головною Управою УІІІ.

Академію відчинив голова Головної Управи п. М. Ковальський рефератом, в якому торкнувся значіння еміграції в житті поодиноких народів, які сьогодні вже вибороти собі незалежність і підійшов до IV універсалу, а в зв'язку з ним і до завдань української еміграції. Широко торкнувшись положення українського народу під московською окупацією, докладчик підкреслив те, що тяжкий гріх тяжив би над українською еміграцією, оскільки би вона не виявила максимум енергії та зусиль в реалізації тих завдань, які покладає на неї народ, обставини й час.

Докладчик згадав далі тих, що боронили ідеї IV універсалу, приносячи своє життя на вітар батьківщини в боротьбі за визволення, на чолі з Головним Отаманом С. Петлюрою, героями Крут і Базару, та всіма тими, чия кров окропила, чії кістки засіяли широкі лани України. Сяля вшанує їх пам'яття вставанням, а хор співає в цей час молитву «Боже, Великий, Єдиний...»

Другий докладчик п. В. Краснопільський в своєму рефераті торкнувся причин, чому IV універсал не став вихідним моментом для розвитку українського народу, а лише й надалі залишився дороговказом його стремління; проаналізував активи, з якими ввій-

шли ми в революцію 1917 року, пригадав де-які моменти з життя українського народу на провесні минулої революції та торкнувся перешкод, які не дали здійснити вложені в IV універсал прагнення українського народу.

Після цього реферату хор відспівав де-кільки українських пісень і закінчив академію українським національним гімном. На академії було переведено грошеву збірку на безробітних.

— Засновання у Варшаві Товариства Прихильників Української Господарської Академії в Подєбрадах. 25 лютого с. р. відбулося у Варшаві організаційне зібрання Т-ва Прихильників Укр. Госп. Акад. в Подєбрадах. У зібранні взяли участь представники всіх українських організацій м. Варшави. Після інформаційного доповіді п. ген. В. Сальського, на зібранні обговорено було план діяльності Т-ва та обрано управу в складі п. ген. В. Сальського — голова, п. ген. П. Шандрука — заст. голови і скарбник, та п. інж. Л. Панасенка — секретар.

— Головна Управа УЦК вписалася за члена до Т-ва Прихильників Української Господарської Академії в Подєбрадах, вносячи відповідний пай.

— Ялинка для дітей у Львові. 19 січня с. р. Відділ УЦК у Львові влаштував ялинку для дітей емігрантів. Кошти на улаштування ялинки було придбано збіркою грошей і різних дарунків. Дарунки натурою склали як поодинокі особи, так і різні товариства, жертвуючи такі речі, як матеріял на сукенки, цукерки, горіхи, мед, мило та ин.

Діти — учасники ялинки дістали відповідні подарунки, чай з бутербродами та тісточками. До програму вечірки входив також і концертний відділ. Співала п. Устя Грицивівна і хор Т-ва «Луг». Діти добре бавились та провели вечір у веселих грах та співах.

— З життя еміграції в Кракові. Після загальних зборів, що відбулися 29. XI. 1931, нова Управа приступила до

енергійної діяльності. Завдяки старанням гол. уповноваженого п. Жилінського та голови Управи п. інж. Полякова вдалося одержати допомогу для безробітних в сумі 400 зол. та крім того 10 магистратських харчових пайків на загальну суму 100 зол.

3-го січня відбулося засідання Ревізійної Комісії, яка виявила, що за час від 29. XI до 31. XII, себ-то на протязі лише одного місяця діяльності нової Управи, поступило до каси 694 зол. 65 гр., видано надзвичайних допомог на суму 165 зол., хворим видано 27 зол., вдовам — 20 зол. В міру потреби Управа видає допомоги й надалі.

Завдяки згуртованню еміграції, за цей короткий час поступило лише національного податку кодо 70 зол. та добровільних датків на організаційні цілі — 35 зол. Більш докладний звіт Ревізійної Комісії буде оголошено в найближчому часі.

Дуже гарно розвивається праця культурно - освітньої секції під керівництвом п. С. Суходола.

При кінці листопада місяця відбулася жалібна академія, присвячена 359 лицарям, розстріляним в Базарі. Щю суботи і неділі відбуваються різні виклади. П. пор. Жилінський читав два виклади про танки. П. С. Суходол зробив кілька викладів на такі теми: «Банкротство совітів», «Значіння техніки в життю людини й держави» (2 січня), «Огляд міжнародної політики й завдання еміграції» (17 січня), «Нарід, військю й еміграція» (23 січня), «Наука артилерії та її зв'язок з іншими науками» (30 січня).

Крім того, засновано спеціальний курс науки технічного рисунку. Курс складається з викладів і практичних вправ. В найкоротшому часі цей курс буде поширено до програму фахово-підготовчих курсів для ремісників.

Усі курси відвідуються емігрантами досить регулярно й слухачів є багато. Заснувався аматорський гурток, який підготовив п'єсу «Запорозький мед». Чоловічий хор, який складається з 18 осіб, розучує українські пісні. Сформува-

лася також і оркестра мандоліністів з 12 осіб, що так само провадить проби 3 рази на тиждень.

Бібліотека побільшилася на 30 книжок та 4 газети.

Перед Різдвяними святами 3-м найбільшій емігрантам було видано одяг, а на зібрані 30 зол. було куплено подарунки дітям.

При Відділі відкрито голярню, яку провадить емігрант. Ціни стриженья та голення нижчі проти місцевих майже на 70 відсотків.

Таке загальне справоздання дає образ життя еміграції в Кракові, з якого видно, що емігранти взялися до праці. З цього можна лише тішитися й жалувати тих 3-х останніх років, що минули безслідно, бо попередні Управи не думали про активну працю, а займалися особистими сварками та «мітінгуванням». Належить лише побажати новій Управі і надалі такої корисної праці.

В Литві

— Шевченківське свято в Ковні. Спільними силами Українського Мистецького Товариства та української колонії 12 березня с. р. у салі литовських стрільців у Каунасі було влаштовано Шевченківське свято. Програма свята складалася з таких точок: реферат литовською мовою — проф. Біржишка, голова Литовсько - Українського Товариства; реферат українською мовою — п. Бартович; соло спів — п. Орантас; смичкове тріо; українська декламація — п. Краковецький; пісні та думи в супроводі бандури — брати Форостенки. Приємною несподіванкою для публіки був виставлений портрет Т. Шевченка, майже натуральної величини, виконаний на шовку й гарно декорований та належно ілюмінований. Спричинилася до цієї милої несподіванки одна з наших прихильниць — пані Вороб'єва, латишка.

Литовсько - Українське Товариство має також намір улаштувати в квітні місяці урочисту академію з нагоди 300-ліття дня народин гетьмана Івана Мазепи.

Литовсько - Українське ТОВА-

риство почало рівно-ж видавати литовською мовою інформаційний бюлетень під назвою «Життя Литовсько - Українського Товариства».

Справи укр. еміграції в Женеві

21 березня в Женеві відбулося засідання Дорадчого Комітету в справах біженців. Українці були репрезентовані на цьому засіданню так: п. М. Шумицький — два голоси (від Союзу Укр. Емігр. Орг. у Франції та Союзу Укр. Інвалідів), п. І. Косенко — від Центрального Комітету в Польщі, та п. М. Лівіцький — від Допомогового Комітету в Румунії.

Докладний перебіг засідання буде уміщено в слідуючому числі. Тим часом з приємністю можна вказати лише на те, що два доклади української делегації — про стан українських біженців на Дністрі та принциповий доклад про допомогу національним школам біженців — було прийнято й передано Офісові з проханням звернути на них увагу.

В Америці

— Великий національний виступ О. Кошиця на святах Вашингтона в Америці. Закінчився набір голосів до нової капели О. Кошиця. Прийнято гарні нові голоси. Зі старого складу капели голосів є дуже мало. Репетиції нової капели почалися 14 березня.

Перший великий виступ матиме капела на американському святі на честь Вашингтона (200-ліття) в «Сильван Тейтер» («Лісовий Театр») під одвертим небом, перед пам'ятником Вашингтонові, в неділю, 1 травня 1932. Того-ж дня увечері в самому місті Вашингтоні хор О. Кошиця візьме участь у ювілейному святі, яке буде улаштовано в найбільшій салі «Вашингтон Одиторіум», що має 6000 місць. В обох святах — в Лісовому театрі і в місті — візь-

ме участь тако-ж український балет В. Авраменка.

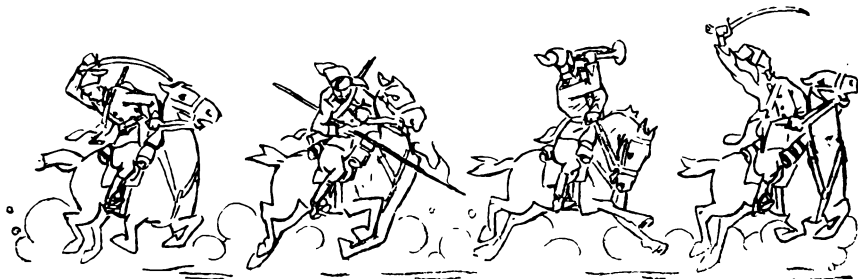
Такий само український виступ буде повторено 8 травня в Нью-Йорку у великій залі «Карнегі Хол», після чого хор і балет відбудуть 6-тижневне турне по більших містах Америки.

— Лекція О. Кошиця.
У неділю 14 минулого лютого проф. О. Кошиць прочитав у залі

Українського Народного Дому в Нью-Йорку доклад на тему «Українська пісня в минулому й сучасному». Лекція пройшла з великим успіхом і продовжувалася 2 з половиною години. Після лекції професорові Кошицеві було зроблено гучну овацію. Весь дохід з лекції пішов на допомогу хворому композиторові М. Гайворонському.

Зміст.

Париж, неділя, 27 березня 1932 року — ст. 1. 60-ліття Богдана Лепкого — ст. 2. Дм. Геродот. Т. Масарик та українська еміграція в Румунії — ст. 3. O b s e r v a t o r. Зміжнародного життя — ст. 5. З преси — ст. 8. З широкго світу — ст. 9. Хроніка. З життя української еміграції: У Франції — ст. 11. У Польщі — ст. 13. У Литві — ст. 15. В Америці — ст. 15. Українська справа в Женеві — ст. 15.

Українським дітям - Рідне Військо

Великий аркуш бристольського картону в фарбах, що представляє піхоту, кінноту, гармати то-що — армі УНР з 1920 р.

Постаті козаків до витинання робота маляра-баталіста Л. Перфецького

Видання — «Тризуба». Найкращий подарунок нашим дітям.

Добра розвага — малим, дорослим — гарна оздоба до хати.

Ціна аркушу — 2 фр. (пересилка у Франції — 15 с. за кордон — 30 с.).

При гуртовім замовленню значна знижка. Замовляти в адміністрації «Тризуба» 42, rue Denfert-Rochereau, Paris 5-e.

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V.

Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагус — Комітет.

Адміністратор: Іл. Коселів

Le Gérant: M-me Perdrizet.